

ORDU TİCARET VE SANAYİ ODASI

TARIM ÇALIŞTAY RAPORU

Birinci Oturum	: 08.05.2024
İkinci Oturum	: 24.05.2024
Üçüncü Oturum	: 31.05.2024
Dördüncü Oturum	: 28.06.2024

ALTINORDU / GÜLYALI / PERŞEMBE / ULUBEY / GÜRGENTEPE / KABATAŞ / GÖLKÖY / MESUDİYE

TARIM ÇALIŞTAYI

I. OTURUM

TOPLANTI AMACI : Tarım sektörünün sürdürülebilirliği, verimliliği ve gelişimi için sektörde faaliyet gösteren paydaşların bir araya gelerek bilgi alışverişinde bulunması, sorunların tartışılması ve çözüm önerilerinin getirilmesi

TOPLANTI YERİ : Ordu Ticaret ve Sanayi Odası

TOPLANTI TARİH VE SAATİ : 08.05.2024 Çarşamba saat: 14.00

KATILIMCILAR : Adil Levent KARLIBEL – Ordu Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı / Ziver KAHRAMAN – Ordu Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı / Mehmet Fikret BALTA-Ordu Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Özbay DEDE – Ordu Üniversitesi Ziraat Fakültesi / Faruk AKYAZI – Ordu Üniversitesi / Atakan AKÇA – Altınordu Ziraat Odası Başkanı / Şeref CINBIRTOĞLU-Arıcılık Araştırma Enstitü Müdürü /Sancar ESER – Ordu Büyükşehir Belediyesi / Ömer AYDIN – Aysan Dış Ticaret Ltd.Şti. / Yalçın ÇELEBİ-Çelebioğlu Gıda A.Ş. / Mustafa Kemal BAŞ – Kabadüz Ziraat Odası Başkanı / Yücel CONGUR-Yüksek Performans Marka İletişim Danışmanı / Murat Barış Maraşlı – Ordu Ticaret Borsası/ Birol ÖZTÜRK – Ordu Ticaret Borsası / Murat TOPKAYA – Topkayalar Ltd.Şti. / Murat KUZU – Ordu İl Tarım ve Orman Müdürlüğü / Metin GÜREL – İl Tarım ve Orman Müdürlüğü / Şaban AKPINAR – İl Tarım ve Orman Müdürlüğü / Fatih YILMAZ – Arıcılık Araştırma Enstitüsü / Fazıl GÜNEY –Arıcılık Araştırma Enstitüsü / Gökhan KARAMAN – Gürgentepe Ziraat Odası Başkanı / Mustafa Okan BAYRAK – Gürgentepe İlçe Tarım ve Orman Müdür Vekili / Tayfun KARA – İl Tarım ve Orman Müdürlüğü / Nusret ŞAHİN – İl Tarım ve Orman Müdürlüğü / Nusret ŞAHİN – İl Tarım ve Orman Müdürlüğü / Recai GÜNDÜZ – İl Tarım ve Orman Müdürlüğü / Abdullah ÖZTÜRK – İl Tarım ve Orman Müdürlüğü / Samet ÖZDEN – Perşembe İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü / Birol AKGÜL – Sebze Meyve Hali / Şevket KÖZ – Sebze Meyve Hali / Yusuf Uzunlar – Ordu Kivi Üreticileri / Tansu ATEŞ - Ordu İli Arı Yetiştiricileri Birliği / Zübeyde ALTUNTAŞ – Kabadüz Ziraat Odası Başkanlığı / Rifat POYRAZ – Poythem Isı Yalıtımı / Bilal ÇELİK – Gülyalı İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü / Yaşar PAMUK – Ordusiyad / Emrah ALBAYRAK – Karımex Fındık İşletmeleri / Ethem GÖZÜKAN – Büyükşehir Belediyesi Tarım Daire Başkanı / Kadir ENGİN – Ordusiyad / Ahmet KUVANCI – Arıcılık Araştırma Enstitüsü Müdür Yardımcısı

ÖNERİLER :

- 1- İlimizde 18–19 çeşit fındık üretimi gerçekleştirilmekte olup, çeşitliliğin azaltılması
- 2- Fındıkta endüstriyel üretim ve mekanik tarıma geçilmesi
- 3- Fındıkta depolamada ısı, ışık, nem faktörlerinin göz önünde bulunarak gelişmiş siloların devreye alınması
- 4- Fındıkta bilimsel araştırmaların gerçekleştirilebilmesi için Üniversitesinin desteklenmesi
- 5- Fındıkta ar-ge çalışmalarının gerçekleştirilmesi
- 6- Karayaka koyun yetiştiriciliğinin desteklenmesi
- 7- Yaylalarda gezici veteriner tahsisinin yapılması
- 8- Ordu ilinde sebze üretim kapasitesini artırabilmek için yeni seraların kurulması / OBB'nin gösterdiği uygun alanlarda seracılık faaliyetine başlanması
- 9- Kivi üretiminin destek kapsamına alınması
- 10- Kivinin saklama koşullarının iyileştirilmesi için Soğuk Hava Deposunun devreye alınması
- 11- Tarım ve özellikle arıcılığın sürdürülebilirliği için flora dengesinin sağlanması ve bunun için insanların şehirlere göçünün engellenmesi / köylerde yaşamaya ikna edilmesi
- 12- Ordu Balının markalaştırılması
- 13- Var olan hikâyelerin değerlendirilerek ürünleri pazarlanmasına katkı sunulması

ALINAN KARAR :

- 1- Arıcılık ve ürünleri, Bitkisel Üretim, Büyük ve Küçükbaş hayvancılık, Fındık, Kanatlı hayvan ve yumurta, Kivi, Pazarlama hususlarında çalışma gruplarının oluşturulması
- 2- İki hafta sonrasında sıralı olarak toplantı günlerinin belirlenmesine

Oluşturulan Çalışma Grupları:

	ARICILIK VE ÜRÜNLERİ		BİTKİSEL ÜRETİM		HAYVANCILIK
1	Şeref Cınbirtoğlu	1	Özbay Dede	1	Murat Barış Maraşlı
2	Murat Topkaya	2	Birol Akgül	2	Murat Topkaya
3	Sancar Eser	3	Sancar Eser	3	Sancar Eser
4	Zübeyde Sönmez	4	Ethem Gözükan	4	Ethem Gözükan
5	Fatih Yılmaz	5	Mustafa Kemal Baş	5	Tayfun Kara
6	Fazıl Güney	6	Atakan Akça	6	Recai Gündüz
7	Ethem Gözükan	7	Birol Öztürk	7	Mustafa Kemal Baş
8	Mustafa Kemal Baş			8	Davut Uzuner
9	Zeki Türkmen			9	Kaya Kara
10	Seracettin Gürsoy			10	Mustafa Koçkaya
11	Ahmet Kuvancı			11	Resul DEMİR
12	Atakan Akça			12	Atakan Akça
13	Birol Öztürk			13	Birol Öztürk

	FINDIK		KANATLI HAYVAN VE YUMURTA		KİVİ
1	Emrah Albayrak	1	Mustafa Kemal Baş	1	Yusuf Uzunlar
2	Yaşar Pamuk	2	Sancar Eser	2	Sancar Eser
3	Murat Topkaya	3	Ethem Gözükan	3	Ethem Gözükan
4	Gökhan Kahraman	4	Salih Yaşar Öztürk	4	Birol Akgül
5	Sancar Eser	5	Celal Sezgi	5	Mustafa Kemal Baş
6	Nusret Şahin	6	Atakan Akça	6	Kadir Engin
7	Ömer Aydın	7	Birol Öztürk	7	Şevket Kız
8	Birol Öztürk			8	Atakan Akça
9	Mustafa Kemal Baş			9	Zekeriya Kırdar
10	Ziver Kahraman			10	Mustafa Hayati Çandır
11	Rifat Poyraz			11	Birol Öztürk
12	Yalçın ÇELEBİ				
13	Atakan Akça				
14	Ali Kemal Gür				
15	Kutay Demir				

	PAZARLAMA				
1	Murat Kuzu	1		1	
2	Yaşar Pamuk	2		2	
3	Murat Topkaya	3		3	
4	Sancar Eser	4		4	
5	Yücel Congur	5		5	
6	Zübeyde Sönmez			6	
7	Ethem Gözükan				
8	Asiye Nur Meltem				
9	Birol Öztük				

TARIM ÇALIŞTAYI

II. OTURUM

TOPLANTI AMACI : Alt çalışma gruplarının sorunlarının görüşülmesi ve analizi

TOPLANTI YERİ : Ordu Ticaret ve Sanayi Odası

TOPLANTI TARİH VE SAATİ : 24.05.2024 Cuma saat: 14.00

ALT ÇALIŞMA GRUPLARI : Arıcılık ve Ürünleri Çalışma Grubu

Kanatlı Hayvan ve Yumurta Çalışma Grubu

Büyükbaş ve Küçük Baş Hayvancılık Çalışma Grubu

KATILIMCILAR : Adil Levent KARLIBEL – Ordu Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkan/Birol ÖZTÜRK-Ordu TB/Yücel Congur-Danışman/Tayfun Kara İl Tarım ve Orman Md. /Davut Uzuner- İl Tarım ve Orman Md./ Murat Barış Maraşlı-Ordu TB- Kaya Kara- İl Tarım ve Orman Md. / Suat Akgül-ORTAR/ Murat Topkaya-Topkayalar/ Resul Demir-DSY Birliği Başkanı/ Halim Yılmaz-Kırmızı Et Başkan Yrd./ Ethem Gözkonan-OBB Tarım Daire Başkanı/ Hasan Doğan-Aybastı Süt Ürn.Ürt.Birl.Başkanı / Yılmaz GÜNDOĞDU-OBB Danışman / Seracettin Gürsoy- İl Tarım ve Orman Md./ Zeki Türkmen- İl Tarım ve Orman Md. / Salih Yaşar Öztürk- İl Tarım ve Orman Md./ Fatih Yılmaz-Arıcılık Arş.Enst./ Fazıl Güney- Arıcılık Arş.Enst./ Ahmet Kuvancı- Arıcılık Arş.Enst./ Abdülkadir Duman-DSY Birliği/Sancar Eser-OBB

SORUNLAR :

- 1- Büyükbaş hayvancılık için yem temininde sorun yaşanması, bölgemizde yem bitkisi yetiştiriciliğinin yeterli düzeyde yapılamaması
- 2- Büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık için; iklim değişikliği, mirastan dolayı arazi bölünmeleri, kırsal alan yapılaşma sorunları nedeni ile yeterli Mera alanlarının olmaması,
- 3- Büyükbaş ve küçükbaş hayvan üreticilerinin et, süt, yün vb. ürünlerine ait pazarlama sorunu yaşamaları
  - 3-1- Karayaka koyuna ait yünün cinsinden dolayı sanayide kullanılamaması
  - 3-2- Süt alım fiyatlarının düşük kalması nedeni ile üreticilerin maliyetleri karşılayamaması nedeni ile hammadde temini sorunu
  - 3-3-Üretici satış fiyatı ile nihai satış fiyatı arasında büyük fark bulunması
- 4- Kırsalda nüfus/genç nüfus sorunu nedeni ile üretimin devam ettirilememesi

TALEPLER :

- 1- Koyun yünlerinin değerlendirilmesi için tesis kurulumunun gerçekleştirilmesi (izolasyon, ip vb.)
- 2- Jersey sığır ırkının üretiminin bölgemizde artırılması
- 3- Kamu ihale şartnamelerine “yerli sığır” temin edilmesi maddesinin eklenmesi
- 4- Küçükbaş hayvancılıkla yeni ırklara ait denete üretim çalışmasının denenmesi
- 5- Sürü yöneticiliğini meslek haline getirmiş kişilere devlet tarafından yatırılan 5 aylık sigorta priminin 12 aya çıkarılması
- 6- Et, süt vb. ürünlere ait ÜRÜN KOOPERATİFLERİNİN kurulması

TARIM ÇALIŞTAYI

III. OTURUM

TOPLANTI AMACI : Alt çalışma gruplarının sorunlarının görüşülmesi ve analizi

TOPLANTI YERİ : Ordu Ticaret ve Sanayi Odası

TOPLANTI TARİH VE SAATİ : 31.05.2024 Cuma saat: 14.00

ALT ÇALIŞMA GRUPLARI : **Fındık Çalışma Grubu,**
Kivi Çalışma Grubu,
Pazarlama Çalışma Grubu,
Bitkisel Üretim Çalışma Grubu,

KATILIMCILAR : Adil Levent KARLIBEL – Ordu Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı/ Ziver KAHRAMAN-Ordu Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı / Atakan AKÇA – Ziraat Odası Başkanı / Birol ÖZTÜRK-Ordu TB/ Yusuf UZUNLAR-Kivi ve Yumurta Yetiştiricileri Birliği / Yücel CONGUR-Serbest Marka İletişim / Murat KUZU-Ordu il Tarım ve Orman Müdürlüğü / Zekeriya KIRDAR - Ordu il Tarım ve Orman Müdürlüğü / Ali Kemal GÜR - Ordu il Tarım ve Orman Müdürlüğü / Kutay Can DEMİR-Ordu İl Tarım ve Orman Müdürlüğü/ M.Hayati ÇANDIR- Ordu il Tarım ve Orman Müdürlüğü / Kadir ENGİN-Kivi Üreticisi / Yılmaz GÜNDOĞDU-OBB / Ethem GÖZKONAN-OBB Tarım Daire Başkanı / Sancar ESER – OBB

FINDIK ÜRÜNÜNE AİT YAPISAL SORUNLAR

- 1- Arazilerin parçalanmışlığı,
- 2- İşletme büyüklüğü
- 3- İşgücü imkânları
- 4- Çiftçi örgütü ve etkinliği
- 5- Bahçelerin yaşlı olması ve verim düşüklüğü
- 6- Ürün Muhafazası (Lisanslı Depoculuk)
- 7- Kredi ve destekler
- 8- Pazarlama ve Ürün Değerlendirme
- 9- Yenilemede fidan eksikliği
- 10- Tarım işletmeleri ve sözleşmeli tarım
- 11- Fındıkta kokarca problemi

FINDIK ÜRÜNE AİT ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- 1- Findıktan mamul madde üretimi yapan işletmelerin varlığının artırılması
- 2- Ordu ve Giresun illerini kapsayacak şekilde findık organize sanayi bölgesinin kurulması
- 3- Findıkta Ar-Ge çalışmalarının yapılması
- 4- Findık tesislerinin kıyı şeridinden uzak bir yer de konumlandırılması
- 5- Milli bir ürün olan findığın kullanımının yaygınlaştırılması için öncelikli olarak findık aromasının satışının yasaklanması
- 6- Ferrero firması Türkiye findığının %50'sini satın almakta olup, faaliyetini sonlandırması değil alım işlemlerini belirlenmiş kurallar esasına göre yapması
- 7- Findıkta yenileme çalışmalarının yapılması
- 8- Bir ailenin geçimini sağlayacak şekilde findıkta arazi planlama çalışmalarının yapılması (ort.50 dönüm)
- 9- Sözleşmeli üretici modeline geçilmeli
- 10- Tarım müteahhitliğinin devreye alınması
- 11- Findıkta tarım işletmelerinin kurulması
- 12- Teknokent/Teknopark kurulmalı
- 13- OSB'lerde teknoloji transfer ofislerinin kurulması
- 14- İş sağlığı ve güvenliği, vergi, stopaj vb. hususlar için Mevsimlik tarım işçilerine ait mevzuat çıkarılması
- 15- Mineral vb. değerlerin yer aldığı Toprak haritasının oluşturulması

TARIM ÇALIŞTAYI

IV. OTURUM

TOPLANTI AMACI : Kivi çalışma gruplarının sorunlarının görüşülmesi ve analizi

TOPLANTI YERİ : Ordu Ticaret ve Sanayi Odası

TOPLANTI TARİH VE SAATİ : 28.06.2024 Cuma saat: 14.30

ALT ÇALIŞMA GRUPLARI : Kivi Çalışma Grubu,

KATILIMCILAR : Zekeriyya KIRDAR - Ordu il Tarım ve Orman Müdürlüğü / M.Hayati ÇANDIR- Ordu il Tarım ve Orman Müdürlüğü / Tuncay Necdet KÜÇÜK – Küçükhasanoğlu Gıda Ltd.Şti. / Mustafa Burak KILIÇ – Kılıçoğlu-Bur Zirai İlaçlar Ltd.Şti. / Kadir ENGİN – Kadir Engin Tarım Ür. Ltd. Şti. / Yusuf UZUNLAR - ORDU Kivi Derneği Başkanı

KIVI ÜRÜNÜNE AİT AVANTAJLAR

- 1- Yeni bir tarımsal ürün olması,
- 2- Coğrafi tescilli bir ürün olması,
- 3- Birim alanda maksimum gelir getirmesi,
- 4- Diğer ürünlere göre tarımsal işlemlerin daha kolay olması,
- 5- Kivi altlarının kümes hayvancılığında değerlendirilebilir olması,
- 6- Sulama sorunu olmayan bir ürün ve dere kenarlarından kivi yetiştiriciliğinde yüksek verim alınabilmesi,
- 7- Kivi ile ilgili tarımsal işlemler Kasım ayı itibariyle başladığı için kivi yetiştiriciliği fındık yetiştiriciliği ile birlikte entegre edilebilir,
- 8- Küçük ölçekli tarım arazilerinden maksimum getiri alınabilmesi,
- 9- İşçilik maliyetlerinin düşük olması,
- 10- Kimyasalların en az kullanıldığı tarım alanları olduğu için depolama süresi uzun olması.

KIVI ÜRÜNÜNE AİT DEZAVANTAJLAR

- 1- Sürekli bakım gerektirmesi,
- 2- Depolama sorunu,
- 3- Geleneksel tarıma uygun bir ürün olmaması,
- 4- Toprak seçiciliği olan bir ürün olduğu için her yerde yetişmemesi,
- 5- Yüksek rakımlı yerlerde yetişmemesi,
- 6- İlk yatırım (bahçe tesisi) maliyetlerin yüksek olması,
- 7- Bölgemizin büyükşehirlerle uzak olması nedeniyle nakliye masraflarının yüksek olması,
- 8- İklim değişikliği,
- 9- Örgütlenme olmaması,
- 10- Su ihtiyacı fazla olan bir ürün olması,
- 11- Kalifiye eleman olmaması,
- 12- Kahverengi kokarca sorunu.

KIVI ÜRÜNÜNE AİT ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- 1- Kivi üretim alanlarının belediye vb. kuruluşlar aracılığı ile finansman sağlanarak arttırılması,
- 2- Ünye ilçesine kivi yetiştiriciliği ve kivi alanları ile ilgili teşvik verilmeli,
- 3- Kooperatifleşme (örgütlenme) sağlanmalı,
- 4- Kadınların kivi tarlalarında çalışmaya teşvik etmek ve kadınlara eğitim vermek,
- 5- Su ve elektrik kaynaklarına yakın arazilerde kivi yetiştiriciliği yapılmalı,
- 6- Kivi ürünün satış ve pazarlamasında coğrafi işaret tescilinin öne çıkartılması ve bu şartlara uygun paketleme yapılması.